

EGYENLŐSÉG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, V. Hajnal-utca 2.

hová minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTI

BOGDÁNYI MÓR

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve . . . 8 frt.

Félévre . . . . . 4 „

Negyedévre . . . . . 2 „

Egyes szám ára 16 kr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Bemenjenek-e a kinevezett zsidók a főrendiházba?

Irta: Exignus.*)

Megtörtént. A zsidó hitfelekezet tagjai közül kettő lett az új főrendiházba kinevezve. Mindkettő elfogadta a reá eső ebbeli kinevezést és mindegyikük más-más magyarázatot ad az ő kineveztetésének. Dr. Hirschler Ignácznak Dr. Rosa Izsóhoz intézett és az »Egyenlőség« 28-dik számában szószerint reproducált levelében úgy találja, hogy: »... kineveztetésem felekezeti függetlenségétől függetlenül történt. Mig ellenben Sváb Károly egy ezzel homlokegyenesen ellenkező álláspontot foglal el és ép annyira nyíltan, mint őszintén kijelenti ugyancsak az említett számban, »a csekély személyemet érte e kitüntetés hitsorsosaink érdemekben és tisztességben gazdagabb nagyszámú tagjai közül.« Ugyanezen levelében Sváb teljes szívből örül annak, hogy »... hitfelekezetünknek a főrendiek között való képviseltetése által a teljes vallás-egyenlőség felé ismét egy nagy fontosságú lépéssel haladtunk előre.« Az első levél írója fátyolt vet a multra, a jóakaró feledés tengerébe süllyeszti a történeteket és előkelő modorban úgy tette magát, mintha csakugyan hinné, hogy kineveztetése »felekezeti függetlenségétől függetlenül történt« volna. Nem ez lehetetlen. Oly rövid emlékező tehetséggel nem szabad birni a közügyek terén nem régen történetek iránt. Különösen nem szabad ennek megtörténnie oly sarkalatos közjogi jelentőséggel bíró kérdéssel szemben, mint a minőnek mindenki egy hitfelekezetnek törvényhozási képviseltetését kell hogy tartsa.

Sokkal inkább megfelel a valódi tényállásnak az eseményeknek olyatánképen történt felfogása, mint a minőt Sváb levele visszatükrözött. Szegény Sváb azon megfoghatatlan, őt azonban boldogító tévhitben van, mintha hitfelekezetünk a főrendiek között csakugyan képviseltetve lenne. A fentebb említett két felfogás közül, melyik helyes tehát ezek szerint? Egyik sem! — Hirschler határozot-

*) E czikket, mely közéletünk egyik előnyösen ismert harczosának tollából ered, változatlanul adjuk ki, annál is inkább, mert, habár minden pontban nem is osztjuk a nagyérdemű szerző nézeteit, mégis kötelességünknek tekintjük a zsidóság azon részének véleményét is kifejezésre juttatni, mely a kérdéses főrendiházi kinevezéseket a mienktől eltérő szempontból ítéli meg. A czikk, mely a zsidó magyarok sértett önértékének higgadt és tárgyilagos felszólalása kétségtelenül nagy hatást fog kelteni azokban a körökben is, a hol azt hiszik, hogy a történet főrendiházi kinevezések által a zsidó magyarok jogos igényeit végkép kielégítették.
(A szerkesztőség.)

tan téved, ha azt hiszi, hogy kineveztetése »felekezeti függetlenségétől« függetlenül történt.

Sváb azonban még inkább téved, ha azt hiszi, hogy ezen kineveztetések által »a teljes vallás-egyenlőség« lett létesítve; téved, ha azt hiszi, hogy egyáltalában fennforog ok örülni; téved, ha azt hiszi, hogy összes hitsorsosai által »bizonyosan« átéreztetik ezen öröm, továbbá téved, ha csakugyan azt hiszi, hogy e tény bármelyikünkre is bátorítólag és megnyugtatólag hatni képes és végül téved, ha azt hiszi, hogy a zsidó hitfelekezet, mint ilyen, a főrendiek között már most csakugyan képviseltetésre talált.

Semmi mind ezekből. A főrendiház reformjára vonatkozó törvényjavaslat legközelebbi tárgyalásakor keletkezett vita alkalmával elmondott tagadhatatlanul fanatikus úrjöngő zsidógyűlöletről és üldözési manióról tanuskodó és brutalitástól tajtékzó beszédek egynémelyike, valamint a zsidó hitfelekezet képviseltetése tárgyában hozott főrendiházi határozat, határozottan szomorú tények. Ezek Magyarország reputációján hatalmas rést ütöttek.

Ez alkalommal félre ismerhetetlenül és érthetően lett demonstrálva, hogy ennél értelmesebb beszéd nem is igen képzelhető, — hogy a zsidó hitfelekezet semmi körülmények között nem kell a főrendiházban. A kormányelnök ekkor kijelenté, hogy daczára a főrendiház eme bennünket kiküszöbölő határozatának mégis ki fog nevezni néhány zsidót. Ez tehát merőben kegyelmi tény. Ez tisztán gracia. Ilyen praemissák után nem állíthatja Hirschler komolyan, hogy kineveztetése »felekezeti függetlenségétől« függetlenül történt. Ellenkezőleg azért nevezték ki, mert zsidó, daczára egyéb téren szerzett érdemeinek. Kizárólag azért, mert zsidó. Ilyen előzmények után épenséggel nincs oka Svábnak örülni és utóbbi tökéletesen félreismeri a helyzetet, ha azt hiszi, hogy a zsidó hitfelekezet a főrendiek között már most csakugyan tényleg képviseltetve van.

A történetek után nem foroghat fenn semmi kétség az iránt, hogy a zsidókat Magyarországon ez idő szerint — a szó legszorosabb értelmében — kilökték a főrendiházból. És az ez idő szerinti miniszterelnök beviszi őket, mind zsidókat, mind ennek daczára mégis oda, habár kerülő utakon is.

Ezek után a többször említett kineveztetést hitsorsosaink közül egyetlen egynek sem lett volna szabad elfogadni. Ne kívánozzunk oda, a hol bennünket az ügy jelenlegi állása szerint kifejezetten meg nem türnek; oly társaságot pedig még a magánéletben is mindenki kerülni fog, mely őt udvariasan meg nem hívja és melyben kellő tiszte-

lettel nem viseltetnek irányában. Sokkal jobban szerettem volna és örömmel láttam volna, ha a kinevezett zsidófiúk férfiasan és nyíltan azt mondják a miniszternek, hogy „köszönjük a kineveztetés ezen nemét. Ilyen előzmények után önérzetünk egyenszen eltilt attól, hogy a főrendiek közé menjünk mindaddig, míg felekezetünk törvényesen nem részesül ép oly bánásmódban, mint a minőben a többi felekezetek részesülnek, melyek épenséggel semmiben sem különböznek tőlünk. Mi egyenlő mértéket követelünk mindenki számára. Ha a honpolgári kötelességek teljesítése terén nincs különbség közöttünk, akkor a polgári jogok élvezete tekintetében se alkossanak önök különbségeket!

Ezt a hangot, azt a hatékony beszédet megértették volna bizonyára illetékes helyen és siettek is volna alkalom-adtán egy kiáltó jogtalanságnak és egy megszegyenítő szükkeblőségnek véget vetni. Az ujkor főrendiháza bizonyára nyújtotta volna azon jogokat, melyeket a középkor haldokló főrendiháza még utolsó vonaglásában is megtagadni nem átalotta. Csak passiv resistencia lett volna egyedül helyén. Olyan ellentállás, mint a minőt a magyarok az osztrák uralom ellen sikeresen tanusítottak az elnyomatás szomorú korszakában. Erre azután bekövetkezett volna egykoron az, a minek matematikai pontossággal be kellett volna következnie: törvényhozási novelláris uton a zsidó hitfelekezet is meg lett volna hiva tisztességgel a főrendiházba. — Így, kineveztetésüknek a zsidók által történt elfogadása folytán azonban majd úgy fogják az illetékes körök a helyzetet felfogni, mint Sváb, ki kineveztetése által „a teljes vallásegyenlőséget” látja megvalósítva. Ha a zsidóknak a kineveztetés ezen neme tetszik, és ha ilyen előzmények és ilyen valóban megszegyenítő és mélyen lesújtó ázsiai

körülmények között még mindig örülni is tudnak, akkor a magyar törvényhozás lerótnak fogja tekinteni a zsidókkal szemben fennállott tartozását és ezen tárgyat még valaha napirendre is tüzni tökéletesen felesleges dolognak fogja tartani. A kegyelem-fillért meg kell vetnie annak, ki még keresetképesseggel bír. Deák Ferencz ama bölcs tanácsát nem lett volna szabad nekünk sem elfelejteni, hogy t. i. azon jog, melyről mi magunk lemondunk, az számunkra menthetetlenül elveszett és visszahozhatatlanul elenyészett.

Önök azt kérdik tőlem, hogy hát ezen felfogás mellett a jeles, érdemduus zsidó férfiak duzzogva vonuljanak-e félre és lökjenek el maguktól esetleg oly méltóságot és oly kitüntetéset, mely őket joggal és méltán megilletethetné? Erre válaszom az, hogy: feltétlenül igen; ezt kellene tenniök. A társadalom bármily magasan álló sommitása mint zsidó nem szünik meg a jelenlegi társadalom által zsidóként tekintetni és azon zsidó tudós pl. nem teheti be lábát a főrendiházba mint kimagasló tudós sem, mely házba mint zsidó be nem juthat. Itt bifurcáció nem lehetséges mindaddig míg a zsidó hitfelekezettel szemben elkövetett jogtalanság meg nem szünik; míg a zsidó confessiónak leplezetlen arculütése jóvá nem tétetik.

Ha a főrendiházra vonatkozó törvény oly irányban lesz módosítva, hogy a zsidó hitfelekezetnek részesülési jogosultsága szintén törvényesen el fog ismertetni, akkor megszünik azon természetellenes állapot, mely ez idő szerint még mindig fennforog. Nagyobbnak kellene lennie a zsidóknál az összetartozandóság és az együvé tartás érzésének. E tekintetben sokat tanulhatnánk a protestánsoktól. Sensibilisebbnek kellene lennünk; a szenvedett sérelmeket nem szabad oly könnyen felejtenünk; önérzettel kellene birnunk; a hazafias zsidóság legalább is oly igazolt magatartást tanusítson, el

TÁRCZA.

A velencei zsidó.

— Az „Egyenlőség” tárczája. —

Az angol drámai irodalom egyik legbámulatosabb alakja kétségtelenül Shakespearének velencei kalmárja: Shylock. Olyan ez az alak mint az exotikus növény, mely feltűnik, hogy egy ideig a szemet kápráztathassa, de eredete, hazája ismeretlen és a tudósok hajba kapnak egymással, mert származását megállapítani nem tudják.

A Shylock mondánál sem tudják, honnan keletkezett. A történetíró előtt teljesen ismeretlen olyan korszak, a mikor shylocki merényletet intézni merészelt volna zsidó ember egy nemes velencei polgár ellen, hiszen félnie kellett, hogy ott nyomban őt és hitrokonait agyonütik. Shylock különben már sajátzerü neve miatt is a fantázia alakjaként tűnik fel, mert ilyen nevű zsidó Velenczében soha sem létezett. Shakespear ezen hőse egyébirant Marlowe egyik drámájában is szerepel; csak hogy itt Barrabás név alatt, de körülbelül olyan jellem tulajdonságokkal felruházva mint Shakespearénél. De Marlowe zsidója is kétségtelen költött. Az ő előadása szerint Barrabás nagyon gazdag, maltai zsidó, telve boszuérzettel és gyűlölettel keresztény üldözői ellen.

Malta szigete török hadihajók által veszélyeztetve van. A Johannitáknak nagy adót kell fizetniök, hogy a szultán az ostromot megszüntesse. De miután annyi pénzük nem volt, a zsidók vagyonát támadják meg. Kiadtak egy rendeletet, mely szerint a Maltán lakó zsidók gazdagságaik felét a Johannitáknak engedjék át vagy a keresztény vallásra térjenek, ha teljes kiüzetésüket megakadályozni akarják.

Barrabás sem az egyik sem a másik propozíciát el nem fogadá, hanem kitette magát a kiüzetés esélyének. A fenyegetést be is váltották. Kiüzték Maltából és vagyonát konfiskálták, házat pedig apáczakolostorra változtatták. A zsidó azonban e kolostorban rejtette el kincseit és így leánya kénytelen volt, hogy atyja gazdagságát megmentse, az apácza fátyolát felvenni. A leány terve azonban nem sikerül, elárulják és elfogják. Atyját pedig a város falain át dobatják, hogy az esés folytán agyonzuzza magát. De Barrabás életben marad és újabb boszúterveket forral. Ekkor a törökök másodszer is ostromolják Malta szigetét. Barrabás felhasználja az alkalmat és elárulja a töröknek a városba vezető utat.

Barrabás ez árulása fejében azt reméli, hogy a sziget kormányzójává fog kineveztetni és hogy ekkor megtorolhatja a rajta elkövetett sérelmeket, de ez a terve sem sikerül, ellenkezőleg ismét ellenséggel kezei közzé kerül, a hol csufos véget ér.

nem vitatható igazai iránt, mint akármely kifelé gravitáló és teljesen alaptalan sérelmeket támasztó nemzetiség. A zsidóság jobb elemei kezdjenek törődni a községi ügyekkel és tömörüljenek és ha mindenütt az igazán arra való legjobb legintelligensebb és leghivatottabb elemek érvényesülnek majdan a községek önkormányzatában, akkor egy egészséges zsidó közszellem is fog majd idővel kifejlődni. Itt is sokat tanulhatnak a zsidók a miniszterelnök példáján, ki jó protestáns és jó magyar is egy időben. Az intelligens zsidó legyen magyar és zsidó. A legtöbb és legjobb elemnek nem szabad indifferens módon elpártolni, mert akkor egyszerre majd csak a salak fog visszamaradni.

Ha a zsidók között confessionális közérület létesült volna, — mely érzület egészséges létjogosultsággal bír, és mely érzület minden confessionál észlelhető, — akkor a zsidók egyenesen és feltétlenül abdicáltak volna olyan főrendiházi tagságra irányuló kineveztetésről, melynek erkölcsi értéke a zsidóságnak, mint ilyennek ugyancsak egyidejűlegesen történő kilöketésével a főrendiházból egyenlő a semmivel. A zsidó confessio hozzátartozói mindegyikének kellene, hogy derogáljon egy olyan főrendiházi tagsági kineveztetés, mely csakis az ez idő szerinti miniszternek a helyzetről táplált subjectiv felfogásán alapszik. Ez a fundamentum épenséggel nem szilárd. Mert ha pl. egykoron a jelenlegi zsidó főrendiházi tagok tagsága természetes oknál fogva megszűnik és az üresedések idején pl. egy reactionarius, egy conservativ vagy pedig egy ultramontán programmal bíró kabinet lesz kormányon, akkor vége lesz a zsidó hitfelekezetnek a főrendiek között való állítólagos és tévhitnél fogva vélt képviseltetésének, mind addig, míg az törvénybe ígatva nem lesz. A jelenlegi állapot egy nagy hazugság, egy ethikailag épenséggel nem helyeselhető hypokrizis. A minisz-

ter kineveztet két zsidót hivatalosan ugyan mint érdemesült férfiakat; tényleg azonban csakis mint zsidókat és zsidókként neveztetik ki ezeket. A zsidók mint ilyenek számára azonban ez idő szerint még nincs a főrendiházban hely, de tényleg mégis csak ott vannak. Így áll azután elő az a tény, hogy még maguk a kinevezett zsidók sem tudják megmondani, valjon minő alapon ülnek hát tulajdonképpen az őket kedvelő collegáik között.

Ezek után azon nézetben vagyok, hogy hit-sorsosaink közül azok, kik a főrendiházba meglettek hiva, kétségtelenül nagy kitüntetésben részesültek. Azonban mind ennél sokkal nagyobbak s valóban eievülhetetlenek lennének a magyarországi zsidó-ügy körüli érdemeik, ha tagsági jogaiknak gyakorlásáról mindaddig lemondanának, míg hitfelekezetünk, mint ilyen, szintén törvényesen fogja képviseltetését kivívni a bibornokok és a superintendensek oldala mellett. A lemondás, az erre való képesség, tekintettel az elérendő nagy célra, rendkívül örvendetes és epochalis jelenség jelentőségével bírna. Gondoljunk komolyan a confessio érdekével s ott, hol hivatalosan csakis mint zsidók vagyunk hivatva szerepeini, ott kell, hogy magánérdekeinket a magyar zsidók közérdekének feltétlenül alárendeljük. Ha azonban a most kinevezett zsidók mindennek daczára mégis bemenének a főrendiházba, még sem mondunk le abbeli reményünkről, hogy az utánnuk jövők példájukat követni bizonyára nem fogják.

Vae victoribus!

Szemtelen volt a harcz és megbotránykoztató a győzelem. De ismerjük be, hogy egy ideig ők győztek. Igaz, hogy védetlen positiók ellen harczoltak, igaz, hogy a jobb társaság bizonyos tartozkodó büszkeséggel tekintette balga dühöngésüket, ámde ők mégis csak keresz-

Shakespeare, mint tudjuk sokkal nemesebb motívumokkal indokolja Shylock gyűlöletét, mint Marlowe az ő Barrabás boszuszomját. De azért körülbelül egy mesemondából látszik merítve mind a két alak. Van azonban még egy harmadik váriacziója e mesének, még pedig a „velencei zsidó“ című színműben. Az első felvonás Cyprus szigetén játszódik le. Cyprus trónörököse arra készíti atyját, hogy a zsidókat a szigetről elkergesse és a király fiának kivánságát csakugyan teljesíti is. Erre Barrabás (mert e darabban is Barrabásnak híjják a zsidó hőst) boszut akar állni a királyfin és mikor az utóbbi hajóra száll, hogy Velenczébe utazandó hodolatát Ancillettának bemutassa, Barrabás is utra kel katonai áruhában és mikor a hajó Velenczébe hozta őket, Barrabás átöltözködik és mint József zsidó merül fel a városban, hogy Shylock szerepét játssza. Ez a zsidó sem létezett soha és úgy mint a maltai Barrabás valamint a shakespearei Shylock ez is a költői fantázia szüleménye. Az egy főnt husról szóló mese eleinte a „Gesta rom anorumban“ merült fel, aztán a »H. Pecorone« című olasz novella gyűjteményben, de mind az által innen nem merithettek a költők, mert a nevezett munkákban a mese egyénesítve nincs. Legvalószínűbb, hogy a költők azt a gyűlölettől eltelt zsidót akarták egyénesíteni, a kit a katholicus világ legnagyobb ellenségének tartott Krisztusnak, a ki nemcsak vallásos meggyőződésétől fosztotta meg

a zsidókat, hanem folytonos üldözésének is kutforrása. Ez lehet az oka annak, hogy a költők zsidójukat többnyire törökök szövetségében szerepeltetik, mint a kik szintén Krisztus vallásánai ellen küzdöttek.

Egy másik verzió szerint azonban csakugyan létezett egy olyan zsidó, kinek jelleme és szereplése sok tekintetben alapul szolgálhatott az említett színmű írók alkotásainak. A véletlen ugyanis úgy intézte, hogy egy Don Jozefo N a s s i nevű zsidó, kit azelőtt Joao Miquez-nek hittak és aki az inquiziczió vérengzései elől anyosával együtt Konstantinápolyba menekült, hová oriási kincseit is magával vitte. Itt olyan befolyást gyakorolt, hogy az udvaroncok akarata ellenére, kik Soliman harczias fiának Rajazetnek pártját fogták, a szultán másik fia S e l i m mellett foglalt állást és rábirta az öreg Solimánt, hogy az utóbbi javára mondjon le a trónról. Don Jozefo ennél fogva Selim szultánnak is legmegbizottabb barátja és tanácsadója lett. Szolgálati fejében a szultán öt hercegi rangra emelte és így lett a menekült spanyol zsidóból rövid idő alatt n a x o s i herceg. Üldözői ezt megtudván összeesküdtek ellene és folytatták a hadjáratot, de miután őt meg nem közelíthették hitrokonain akarták megboszulni Don Jozefot. Erről értesülve Don Jozef boszut esküdött az inquiziczió rendezői ellen és elsősorban a legkatholikusabb francia király ellen fordult. Ez adósa volt Don Josefoknak a ki azzal fenyegeté, hogy ha tartozásait le nem rója,

tül vitték akarataikat, a polgárokat egymás ellen uszították, az országot lázas izgalomba hozták, a tisztességes embereket terrorizálták, s valamint Minerva teljesen fel-fegyverkezve ugrott ki Jupiter homlokából, ők is rögtön — az első Hep Hep ordítással mint nagy emberek mutatták be magukat a bámulo világnak, a mely tegnap még mit sem tudott róluk. s nevüket úgy hiszem, ma már ismét elfelejtette . . .

Igenis, ismerjük be, hogy egy ideig ők voltak a helyzet urai, s ne feledjük, hogy azzá csupán a kormány valamint a társadalomak vétkes részvétlensége által lehettek s hogy hasonló indolentia mellett a kelendőseget vesztett antiszemitizmus helyett igen kényelmesen ma a communismust holnap a nihilismust lehet forgalomba hozni . . . hacsak pikáns lapokat lehet velük tölteni vagy országgyűlési mandatumot megszerezni. Ők pedig felhasználták az alkalmat s elhaladtak a nyitott pályán győzelemről győzelemre — a mi itt annyit jelent, hogy scandalumról scandalumra . . . mig végtére nagy szerencsésen elérték a scandalumok netovábbját, a midőn egymással veszekedni és coram publico egymást döngetni kezdték!

A „Wurstl« is úgy végződik rendesen, hogy a szereplők egymást kidobják, nehogy mások által kidobassanak!

Csakhogy igen szánalmas »Wurstl« volt az, a melynek szemtanúi voltunk!

És azért igen czélszerűnek tartom, azokat a nagy hősöket egy pillanatig megfigyelni azon igazi valójukban, melyben egymást az utolsó időben a világnak bemutatták.

Ime ott áll első helyen az általános emberszeretet felkentpapja, az Urnak ama hű szolgája, aki nem érte be azzal, hogy a szent ügy érdekében a templomi szószékről a profan csapszékekbe a salto mortalé-t megtette, hanem az Isten nagyobb dicsőítésére, még egy kis sikkasztásra, és egy szerény hamis esküre is elszánta magát . . .

Ott van továbbá ama szent „Banifatius-Bruder“ kinek istenfélő lelkülete nem elégedett meg az egy zsidó

---

a francia tengerpartra hadihajókat küld. A francia király nem is tartá érdemesnek e fenyegetésre válaszolni, a mit azonban keservesen megbánt, mert Don Jozef csakugyan kiküldte hadihajóit, melyek a francia tengeri közlekedést teljesen megsemmisíték és a francia vitorlák alatt járó kereskedelmi hajókat mint kifosztatták.

De a velencei köztársaság ellen is fordult, mert anyósának vagyonát lefoglaltatta és a nőt Velenczén át utaztában meggyalázta. Don Jozefo tehát addig rábeszélte a II. Selim szultánt, mig ez háborút izent a köztársaságnak. A háboru, mely ezen előzmények után kezdődött a legvérengzőbb egyike volt és mint tudva van. Velence levezetésével végződött. Europa udvaraibay tudták, hogy e háboru kinek köszönhető és azzal boszulták meg magukat Don Jozefon, hogy hitrokonait minden europai államban kegyetlenül üldözték.

Ebből áll ama velencei zsidó története, ki a törököt Malta. Cyprus és Velence ellen felbujtotta. Don Jozefo, ki, midőn 1571 a velencei köztársaság az ottani zsidók kiűzését elhatározta, utra kelt, hogy hitrokonai érdekében a velencei kormányt a határorat visszavonásra kényszerítse, a hajon megbetegedett és meghalt.

vallással, melyben született, hanem a protestans hitelvek szerint is óhajtotta az Urat szolgálni, de még katolikus módjára is üdvözölni — a mennyiben a „Bonifatius Verein“ legjobban fizetett . . . Ott van ama tudományos suhancz aki nem érte be azzal, hogy egy tiróli „nagy hebraeistát“ lóvá tehetett, hanem a talmudhamisítás fáradozásai közben akadt üres óráiban egy kis okmányhamisítással foglalkozott, mig a büntető bíróság jónak találta pár hónapra hűvösre tenni . . .

De ott van ama tiróli »nagy hebraeista« is, a ki rengeteg talmudtudományait az egész világ előtt teli torokkal kikürtölte, s annak igazi értelme tekintetében Budapestén és Bécsáén esküket ajánlgatott, midőn nemsokára kisült, hogy a „nagy talmudista“ akkor még csak a talmud-sillabizálásának nagy mesterségébe bevezette magát. Ott van ő, a ki elég — szerény volt a legnagyobb keresztény talmudbuvárnak, — Delitsch Ferencznek — oktatásokat adogatni azon talmudban, melyet ő akkor nagy nehezen mégcsak összeolvasni tanult egy szélhámos kalandornál, a ki, — Delitsch szerint, — maga sem tudja, helyesen kiejteni a héber szót . . .

Köztük találjuk az igaz közvélemény ama jellemző elóharczosát, aki nem érte be azzal, hogy Hep-Hep cikkei által a pozsonyi »Grenzbote«-t a londoni »Times« fölé emelje, hanem a szent ügy érdekében egy csekélyke váltóhamisításra is elszánta magát, a miért is a fenytő bíróság egy pár évre börtönbe küldötte . . .

És ne felejtsük meg ama magaskeblű hazánkfiaírói sem, aki meg nem elégedvén azzal, hogy a nyomorultak részére ezeket gyűjtött, de még azon is fáradozott, hogy a könyöradományokat 8 perczenttel gyümölcsöztesse — a saját üdvösségére . . .

Ott van azután . . . de minek folytassam hiszen mind ismerik őket, akik ismerni akarják, s akiknek érdekükben áll őket nem ismerni, amugy is csupa Catoi jellemeknek fogják őket magasztalni.

Igaz, hogy Széchenyiről soha sem hallották, hogy váltót hamisított, Déákról, hogy hamisan esküdött, Kossuthról, hogy okmányokat hamisított vagy Eötvösről, hogy sikkasztott avagy közönséges nyereségvágyból büntetett miatt fenytő vizsgálat alatt állottak volna . . . holott ezek is igen tisztességes nevek!

Ámde mindez mitsem jelent. Mert ki tehet arról, hogy Széchenyinek több pénze volt mint Windischnek, hogy Deáknak jobb emlékező tehetsége volt, mint Stöckernek, s hogy Kossuthnak annyi igazi diplomája van, holott Dr. Brieman-Brimánus Justus Áron Israel Agoston zsidónak egy sincs?

A mi pedig a büntető bíróság ítéleteit illeti, ugy ez is csak annyit jelent, hogy a bíróság a Cato-jukat csalónak tartja, holott ők jobban tudják hogy: Cato!

Ilyesmi módon okoskodnak és kénytelenek okoskodni azon népbolonditók.

Hogy azonban hasonló logikával tartós és marandó eredményeket kivívni merő lehetetlenség, ezt ugy hiszem most már maguk a főszerepvivők is belátják.

Ha másképp nem, saját sorsukról kell belátniok ügyük nyomorultságát s ha valaha ugy reájuk alkalmazható a felkiáltás: Vae victoribus! Én pedig örvendő megemlékszem a német költő szavairól: »Fallen seh'ich Ast auf Ast, Kaum hält noch der morsche Stamm.«

Dr. Maislis Mór.

A nagy-károlyi rendelet.

Nagy-Károly-ról írják lapunknak:

Richelieuról szokták mondani, hogy soha sem használt senki többet a protestantizmusnak, mint a katolikus főpapság. És ez igaz. A zsidóknál ugyanezen eset áll előttünk. Csodálatos bár, de tény, hogy senki sem használt többet a zsidóságnak, mint — az antiszemitizmus. Midőn a zsidóság közel volt ahhoz, hogy mint oldott kévé, széthulljon, indult meg az antiszemita áramlat, mely aztán a zsidóknak eszébe juttatta, hogy ők — zsidók. S ez nem csak most van így. A zsidóságot nem a zsidó tudósok erősítették meg az ő intézményeikkel annyira, hogy az képes volt dacolni az idők viharával, de a leg-hirhedtebb antiszemiták, mint IV. Incze, XIII. Gergely az ő zsidóellenes bulláikkal melyekben megtiltották a zsidók és keresztények vegyülését és társulását, s így sértetlenül segítették fentartani a zsidóságot, mely bizony ennélkül aligha állotta volna ki amaz élet-halál-harcot, melyből még tán megerősödve jött ki. S ilyen szempontból tekintve a dolgot, Nagy-Károly bölcs hatósága is köszönetet érdemel azon rendeleteért, melyben a zsidó gyermekeket a katolikus elemi népiskolából kitiltotta.

Csak hogy N.-Károly bölcs hatóságának nem a zsidóság érdekeit kellene ám szem előtt tartani, hanem az államét.

Én még emlékszem, hogy 10—13 év előtt milyen volt a zsidóság Nagy-Károlyban, s látom, hogy milyen most. Óriási a különbség! Akkor még a zsidó gyermek nem tudott egy szót magyarul, a zsidó járgont beszélte mind, manapság a zsidó gyerek csak magyarul tud. Magyarul beszél, magyarul gondolkodik és érez. S ezt az óriási haladást a szülők hazafiságán kívül a népiskolának köszönhetjük. A zsidó gyermek a keresztényekkel társalgott folyton, egyformán tanult azzal beszélni és érezni.

Nagy-Károly bölcs hatóságának nem tetszett ez. Neki nem kellenek magyar ajkú és érzelmű zsidók. Hisz van ugyanis elég magyar széles Magyarországon, nincs szükség a zsidóra, hogy magyar legyen. A zsidó és keresztény gyermek együtt nőtt föl a hazafias derék tanítók sziveikbe egyformán csepegtették a felebaráti szeretetet, testvériséget. Nagy-Károlynak nem kell az, hogy zsidó és keresztény testvérnek tekintse egymást, nem szeretet egymás iránt, de gyűlöletet akar a szivekbe csepegtetni. Hisz mi magyarok ugyanis egységesekek vagyunk, nincsenek rumunyjaink, panszlávjaink. akik nemzetiségi agitációkat üznének, nincs tehát szükségünk arra, hogy testvéreikül fogadjuk egy félmilliót meghaladó felekezetet mely aztán a magyar nemzetiségi eszme leghűbb erő és legbuzgóbb terjesztője legyen.

Üzzük el a zsidók magunktól, kergessük vissza gettőjába, nincs szükségünk rá.

Mi lehetett ezen rendelet indítóoka? Félelem a zsidók szellemi fensőbbiségétől? Ha igen, a rendelet félszeg. Vannak z s i d ó elemi iskoláink, melyek szintén megfelelnek céljuknak, tanulnak bennök hazafiságot magyarságot. Igaz, hogy testvériséget nem, mert ezt nem lehet tanítás útján elsajátítani, ehhez alkalom kell, hogy gyakorolhassák! Ezen elemi iskolák előkészítik a gyermeket a gymnásiumok számára, ott tanul tovább és kiképezheti magát azzá, a mi lenni akar. Használunk tehát a rendelettel valamit, tettünk valamit a zsidó szellemi fensőbbség elnyomására.

Vagy talán a „zsidó morál“-tól félt Nagy-Károly bölcs hatósága? Attól a mumustól, attól a kétszarvú, nagyfarku ördögtől, melynek csak az a baja, hogy nem léte-

zik? De hagyjuk ezt, tegyük föl, hogy csakugyan léteznek. Ez e módja leszoktatni a zsidókat róla? A zsidó elem ha már sokat mondok, tesz ki egy osztályban 30%-ot, tehát a keresztény ebben 70%, több mint kétszerannyi. Attól tehát, hogy a keresztény elsajátítsa a zsidótól rossz tulajdonságait, nem kell félnünk. Nem valószínűbb-e hogy ezen veszélyes »zsidó morál«-tól ott fognak leszokni, hol az osztály 70% keresztény, mint ott, hol az egész 100% zsidó?

Hol itt a ráczió? De hol itt az igazság?

A nagy-károlyi r. katolikus elemi népiskola fentartásához a város is járul pénzzel s a városnak nem csak keresztény adófizető polgárai vannak. Sőt a zsidók meg-lehetős kontigensét teszik az adófizetőknél. S ime azon-iskolából, melynek fentartásához ők is hozzájárulnak fil-léreikkel, azon iskolából kivannak gyermekeik tiltva.

Ugy látszik, Nagy-Károly bölcs hatóságának nagyon fura fogalmai vannak a jog, méltányosság és igazságról! Nagy-Károly julius hóban.

Neumann Gyula.

A román sajtó és a zsidók.

A nagyszabeni esküdtszék eltörlése a hazai román sajtóban nagy port csapott, mely a dákoromán szél által elvitetve hazánk határain túl felleg alakjában Bukarest láthatárát borította el. Célját el is érte, a bukaresti sajtó hűségesen segít elzengeni siralmas jeremiádotokat gyászos végzetük felett. Hogy is ne sirnának, ne jajgatnának! Eddig Baritiu et consortes büntetlenül üzhették galád üzelmeiket; nem kellett félniük oly büntető hatalomtól, mely egy magasabb eszme öre gyanánt »megáll«-t kiáltott volna féktelen gyűlöletüknek a nemzet és ennek ki-fejezője, a magyar állam iránt.

Dákorománjaink a magyar állameszme elleni küzdel-meikben még csak most kezdték igazán vicsorgatni méreg fogaikat. Dűhtől tajtékozva neki rohannak mindennek a mi magyar; kiméletlenül neki rontanak a magyar állameszmének, a magyar alkotmánynak, kormánynak és minisztereknek; kérlelhetlenül nekivágnak a kolozsvári esküdtszéknek, jövődó bírának, a magyar sajtónak és végre — a zsidó vallásu publicisztáknak.

A „Luminatoriulu« és »Tribuna« nemzetsége nem tudja megbocsátani a zsidó vallásu publicisztáknak, hogy az igazságügyminiszternek őket lesújtó rendelete előtt osztatlan tetszéssel hódolnak. Ez nekik nem tetszik!

Miért is oly rendületlen hivei a magyar állameszmének. a mitől őket a hideg rázza és miért nem is küzdenek az ő botrányos alkotmányellenes viaskodásaik mellett, a mi nekik oly nagyon tetszenék? Miért nem veszik figyelembe, hogy a magyar államot is megremegtették már Bukarestből irtózatatos fenyegetéseikkel? Románia hal-lotta már tiltó szövegét, hogy meg fogja rázni Magyarországot üstökét, ha kedvelt románjait akadályozza működésükben és a zsidók mégis oly fennen és határozottan merik a mindenek felett álló magyar állameszme lobogóját tartani?

Magyar falásuktól örülten neki törnek a zsidóknak is, mert féltékenyen őrzik az állam minden ténykedését a nemzetiségi aspirációk ellen. Nem tudnók megfejteti e speczialis kifakadást, ha két dolog tisztán nem állna előttünk.

Az egyik az, hogy a zsidókra külön is rá akarnak ijesztetni, a mint Magyarországra egészben ugyanis ráijesztettek már — Romániával.

A másik dolog, a miért dákorománjaink nekünk rontanak, szintén tisztán áll előttünk; kérlelhetetlen gyűlöletük minden iránt, a mi magyar, megfejteti e körülményt.

A zsidó vallásu publiciszták hű képviselői hitsorsosaiknak. Már pedig a zsidók minden időben mindenütt; különösen a nemzetiségi frakciók között — mint a hol legnagyobb szükség van erre — rendithetetlen oszlopai és mindig bátor szószólói a magyar államiságnak. Innen

van, hogy nemzetiségi aspirációkkal telt levegőjű vidékeken a zsidók a magyar államiságnak zöld oázisait képezik, melyekben kiirthatatlan gyökeret vert az állami létnek öntudatos érzete. Ez öntudatos érzetből vezethető le azután a zsidók küzdelme minden faji, felekezeti, vallási és nemzetiségi vakondturások ellen azon megyei és városi törvényhatóságoknál és községeknél melyekben a nemzetiségek tulnyomók; ez érzetből foly azon tény is, hogy oly vidékeken és községekben, melyeket nemzetiségek laktak, a zsidók egyedüli képviselői a magyar nemzetnek.

Igy van az természetesen a sajtó azon részében is, mely zsidó vallású magyarok kezében van. A zsidók soha sem lesznek Baritius csatlósai, hanem a sajtóban is ellenük fognak küzdeni tüzzel vassal. A zsidók az ő szép szemeikért nem fogják sutba vetni az állam alkotmányát, hanem ellenkezőleg magasan hordozzák a magyar liberalizmus lobogóját, hogy lássa a világ, mily alaptörvényekben biztosította a magyar alkotmány a nemzetiségek egyenjogúságát és mily hitvány rágalmazók azok, kik folytonosan a nemzetiségek elnyomásáról, magyar barbarizmusról beszélnek!

A zsidók megvetéssel fordulnak el, mint a magyar állam ellenségeitől azoktól, kik az ország területi és politikai egységét megsértik; mint denuncziálóktól azoktól, kik rágalmakkal elnyomással vádolják a magyar államot, melynek szabadelvű alkotmánya lépten-nyomon szabadság és jogegyenlőség bélyegét hordja magán polgári ügy mint politikai tekintetben.

A sajtó azon része mely zsidó vallású magyarok kezében van, tovább is erélylyei fogja folytatni a harcot a magyar állam ellenségei ellen, a magyar haza érdekében.

H. Sámson július hóban.

Stern József.

Egy iskolai zárvizsga.

Hazánk különféle jellegű és felekezeti iskoláiban, melyekben a modern paedagogia a korszellem következményeivel párosulva nyomot hagyott, — a szellemi munka pihenésének ideje következett be. Lezajlottak a zárvizsgák napjai. Ama napok hol a tanítók 10 havi működésükről, a tanulók szellemi előhaladásukról, a szülők és a nagy közönség előtt beszámoltak. Sokan tanférfaink közül a zár-illetőleg diszvizsgák megtartását a paedagogia és didactika szempontjából kárhoytatandónak tartják, de bár miképen is indokolják elméleti paedagógusaink ez ünnepélyek káros voltát, én velük mint gyakorlati tanférfa ezuttal nem tarthatok. Próbáköve bizony az a pár nap a 10 havi fáradságos, testet és lelket egyaránt megfeszítő munkálkodásainknak! Az iskola szelleméről igaz ugyan, a lelkes iskolaszéki tag bármikor szerezhethet magának meggyőződést, de a szülők, kik egész éven át az önfentartás gondjaival küzdenek, a család fenntartó, ki sokszor távol szeretetteitől azok fenntartásáért fáradozik, az ilyen szülő csak az iskolaév végével meg tartani szokott vizsgáknál jelen meg, hogy kedves csemetéjének a tudományokban előhaladását saját szemeivel lássa és jó feleleteivel a szülői szívet boldogítsa. És ettől a boldogságtól a szülőket megfosztani célszerűtlen, sőt sok esetben nagyon káros volna!

Ilyforma gondolatok ébredtek bennem, midőn szünidei körutazásomban Vácson lakó kedves rokonaimat meglátogatva szemtanúja valék ama magasztos iskolai ünnepélynek, mely f. hó 16-18-án a váczi st. quo izr. hitközség iskolájánál véghezment. Ugyan e napokban, ámbár elkésve kissé — tartattak meg ezen iskolánál az évi „zárvizsgák.“ Mint tanférfa végig hallgattam a IV. oszt. vizsgálatát melyet N a t o n e k D. derék kartárs szakavatott előkészültséggel egész éven át tanított és veze-

tett. Sajnálom, hogy többi osztályok vizsgáin — melyek B o g n e r J a k a b, B l a u M. és E h r e n f e l d M i k s a tanító urak — jelen nem lehettem, de hallomás után az ezek által, de különösen B o g n e r J a k a b tanító ur által felmutatott eredmény oly meglepő volt, hogy a szülők és tanügy barátok a dicsérettől csak úgy áradoztak. Láttam, hogy egy jól vezetett iskolában, — egy lelkes, ügybuzgó iskolaszéki elnök alatt (R e i s e r László ur) továbbá oly tantestülettel, mely szép példás egyetértésben élve, hivatása magaslatán állva, minden szépet és nemeset teremthet.

Az ünnepélyeségek fénypontja azonban, az-e hó 18. az az szombaton d. u. 3 órakor a templomban nagyszámú közönség előtt tartott »szavaiati diszvizsga« volt. Pontban 3 órakor tek. R e i s e r L. ur elnöki székét elfoglalva, szép szavakban szólt ugy a gyermekekhez valamint a szülőkhöz a vizsga fontosságáról — kijelentvén, hogy a jeles tanulók szorgalmuk jutalmául most ez alkalommal ajándékokat kapnak. Az I. oszt. növendékek előmenetele különösen kiemelendő. Egy V. oszt. leány növendék díszes csokrot nyújtott át az isk. sz. elnök urnak, ki azt szívélyes szavakban megköszönte.

Vác, 1885 július hó 20

Spitzer Ignác.

Felhívás előfizetésre!

Azon t. előfizetők számára, kiknek előfizetésük augusztus hó elején lejár, **lapunk e heti számához postautalványokat mellékelünk** azzal a kérelemmel, hogy megrendeléseiket mielőbb megújítani méltóztassanak.

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba (V. ker., hajnal-utcza 2. sz. küldendők.)

A kiadóhivatal.

H I R E K.

— Gyulafehérvár július 19. Lapunk egyik keresztény barátjának tiszteletreméltó tollából vesszük a következő sorokat: Az itteni tanintézetek között a zsidó fiú iskola legkésőbbben adta meg vizsgáját s ez esetből egy kicsiny lapban egy selejtes cikk jelent meg, a mely bizonyos helyre érdemetlen babérokat oszt s mivel köztudatu valótlanságokat tartalmaz az, jó lesz kissé helyre igazítani. Azon cikkben feldicsért tanító nem is tud magyarul helyesen beszélni s még kevésbé helyesen írni — mutatja azon cikk is, tele magyar helyesírási hibákkal — s azon pár év alatt, hogy itt tanítoskodik, bizony semmit sem lendített a magyar beszéd terjedésén, mert soha sem használja a magyar nyelvet, a mi természetes, mert apja a halva született Siebenbürger Israelitnek. Terjeszti a magyar nyelvet a másik tanító, a jó öreg K i n s b e r g e r 36 év óta ernyedetlen szorgalommal s nagy sikerrel, a kinek keze alól került ki annyi jeles fiatal ember a pesti s kolozsvári egyetemeken, s a ki a kérkedő szarka természetü tolaokodás helyett beéri a régibb iskola embereinek természete szerint a jól végzett munka és kötelesség, zajtalan boldogító öntudatával s a kinek csak egy kis csuszás mászásába kerülne s megszerezhetné mellére a decorátiót. — A mult héten temették el az itteni zsidóközség előljárójának 14 éves fiát nagy részvét-

mellett, a mit azért említék fel, mert a helybeli rabbi akkor tartotta első magyar szónoklatát egy igen szép magyar beszédben mutatván meg, hogy csengő nyelvünket férfi korban is el lehet sajátítani, csak egy kicsi jó indulat kell hozzá. Nincs annak értelme, hogy a zsidó németül imádkozzék és beszéljen nálunk, a ki nem tud magyarul, tanuljon meg. Egyébiránt a rabbi szép magyar beszéde örömmel lepte meg a népes hallgatóságot. Tegnap délben érkezék körünkbe az új főispán, tüntető ovatioval fogadtattott és ebédre a püspökhöz lett hívva. Még 30 egyén is meglett hívva a városból, köztük egy pár zsidó is. Este a főispán tiszteletére impozans fáklyás zene rendeztetett a derék tüzoltók jeles zenéje mellett, az üdvözlő szónok Rajnai Ignác ügyvéd jeles beszédet intézett, hangsúlyozva a városok közmivelődési hivatást. Beszéde egy önérzetes polgár férfias beszéde volt legkisebb émelgős hizelgés nélkül, nem féltette hivatalát nem vágyott hivatalra. — A főispán rövid és velős válaszában helyeselte szónok felfogását s kötelességének ismerte minden közmivelődési lépést támogatni. A nagy néptömegben kitűnő rend uralkodott, meglátszott a fiatal rendőrkapitány ügyessége.

Anonim.

Debreczenből. irják nekünk: Az itteni izr. hitközség, mely eddig két töborra volt osztva e napokban egyesült. Ez örvendetes esemény főleg Drucker és Katz urak engesztelékeny hajlamának és főleg ez urak azon meggyőződésének tulajdonítható, hogy a debreczeni izr. hitközség csak akkor emelkedhetik arra a magaslatra, a mely őt tagjainak intelligentiája folytán megilleti, ha az erők egyesülnek és közösen haladnak a hazafiság és a kultúra által kijelölt utakon. Az egyesülésnek egyik következménye, hogy új templomot építtetnek, melyhez az előmunkálatok már is megkezdődtek. Elhatározták továbbá, hogy Debreczenben magyar hitszónokot alkalmaznak, és hogy a jelenlegi tudós rabbi csak egyéb lelkészi teendőket fog végezni. A debreczeni izr. hitközség ezen lépése nagy hatással lesz azon testvérközségeink elhatározására, a hol az orthodox és neolog elemek eddig kompromisszumot kötni nem tudtak. Reméljük, hogy Debreczen példája buditólag fog hatni a béke barátaira.

— A **sajó-vamosi historiáról** most már hallgat a krónika. Addig, a míg a zavarosban halászni, lehetett a Függetlenség és a Budapest című néplap naponként óriási hazugságokkal tartották közönségüket, de most, miután kitűnt, hogy a zsidók ártatlanul gyanúsítottak, most hallgatnak az esetről, mintha semmi sem történt volna. Még azt sem közölték, hogy a gyanúsított zsidók ellen tényálladék hiányából a vizsgálatot beszüntették. És ezt az eljárást nemcsak a gázságai által hirhedt Függetlenség követi, hanem a Budapest című néplap is, melynek kiadója kikeresztelkedett zsidó és ennél fogva tudhatja, mennyire fáj a rágalom és hazugságok terjesztésére alapított bujtogatás. A Budapest című néplappal még le fogunk számolni egykor. Sokat vétkezett már ez a lap és az alsóbb néprétegek megméltelyezése kizárólag az ő műve. Egy időben tisztességes hangon is kezdett írni, de Wodianer Fülöp ur, a ki látta, hogy így nem boldogul, csakhamar megváltoztatta modorát és most nyakra före izgat volt hitronokai ellen, alkalmasint azért, hogy két-három száz példánnyal többet adjon el a lapból.

— **Zsidó erkölcs** cím alatt a »Függetlenség« című szenny lap újdonságot közöl, melyben azt adják elő, hogy »Miskolczon egy uzorán meggazdagodott zsidónak ezelőtt 6 hóval halt meg a felesége. Az özvegy oly mélyen gyászolt, hogy az egész város azt hitte a gyász elviszi fele-

sége után Ábrahám kebelébe, s mi történt tegnap? A gyászoló egy nyilvános házból kiszemel egy kéj nőt és a zsinagógába viszi, vele megesküszik sat. . . .« Ezt a historiát a Függetlenség azért közölte, hogy a zsidó erkölcs lazaságának bizonyításához egy adattal járuljon. No de ez egyszer ismét csütörtököt mondott nevezett szenny lap füllentési apparatusa, mert a dologban csak annyi való, hogy egy Sp. J. nevű előhaladott koru igen előkelő miskolczi polgár neje halála után nyilvános házból vett el egy nőt feleségül. Hazugság azonban, hogy Sp. J. ur zsidó és hogy az esküvő a zsinagógában történt. Sp. J. ur, a ki buzgó róm. kath. a miskolcsi kath. templomban az itteni róm. kath. plébános által lett megesketve. A zsidó erkölcsnek tehát az egész esethez semmi köze.

— **Lóndónból** irják. Az angol hadseregben van egy hadtest, mely kizárólag önkénytesekből áll. E hadtest melyben igen sok zsidó is szolgál már gyakran adta jelét kitűnő katonai szellemének, a miért is Londonban egylet alakult ezen hadtest segélyezésére. Az egylet legutóbbi ülésében Dr. Adler H. bejelenté, hogy a nevezett hadtestben 2500 zsidó szolgál, kik a különböző angol tartományokból szedelődtek össze. Az angol zsidó ifjak ezen hazafisága újabb bizonyítéka annak, hogy mire képes a zsidó, ha üldözéseknek és más invektiváknak kitéve nincs.

— **Konstantinápolyból.** A szultán házi orvosa Elias pasa tábornoki rangra emeltetett, mely rang most legelőször adományoztatott török katona-orvosnak. Elias pasa zsidó vallású és sok szolgálatot tett már szerencsétlen üldözött hitrokonainak. A szultán elismerését különben az által is fejezte ki, hogy Elias pasát az arany Nichani-Imitiar rendjellel dekorálta. Ezt a rendjelt Törökországban csak a leghazafiasabb és legbefolyásosabb férfiaknak szokták adományozni.

— **Eljegyzés.** Szabolcsi Miksa ur, lapunk volt munkatársa és a »Jüd. Pester Zeitung« szerkesztője jegyet váltott Boskovitz Malvin kisasszonnyal, özvegy Boskovitz Katalin helybeli nyomdatulajdonosné bájos leányával.

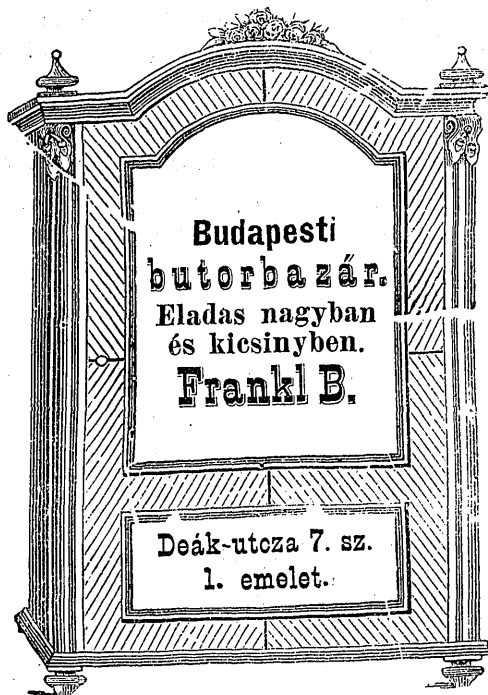
* **A kaposvári izr. hitközség** a megüresedett rabbi állomásra pályázatot nyitott. Az állomás 1500 frt évi fizetéssel, lakással és mellékjövedelemmel van össze kötve. Pályázótól megkivántatik, hogy magyar legyen és hogy rabbi és hitszónoki kvalifikációval bírjon. Ajánlatok a kaposvári izr. hitközség elnökségéhez intézendők. Swarcz Samu hitk. elnök.

* **Kerestetik.** Folyó év szeptember 1-től kezdőleg egy évre 8—10 gyermekhez 200 frt fizetés és ellátásért egy okl. izr. nőtlen tanító alkalmaztatik mint nevelő. Megkivántatik, hogy a héber tantárgyakat képes legyen magyar fordítással is oktatni és a magyar és német nyelvet egyaránt jól bírja. Pályázni kívánók felhivatnak felszerelt folyamodványukat f. év augusztus 10-ig alulirothoz beküldeni. Grün A. Samu, Buzásbocsárda, posta Karácsonfalva.

„Az Anker.“ A legutolsó évi zárlat szerint a halálesetre nyere-ménnyel biztosítottak az évi díj 25%-kát kapják osztalékképen. Az 1885-ik évben lejárt gyermek-biztosításokra (E. táblázat) 37.2% nyere-mény osztalék esik s így minden biztosított 1000 frt helyett nyere-ménnyel együtt 1372 frt fizetett. Folyó év június hóban 823 bevallás 2,082,966 frt összeggel lett benyújtva. Kiállított 704 szerződés 1,865,215 frt tőkéről. 1885. január 1-től benyújtott 4247 bevallás 9,372,203 frt összeggel, s kiállított 3933 szerződés 8,733,543 frt tőkéről. A biztosítási állomány 1884. végével 73914 szerződésben 139,264,818 frt volt. Fennállása óta a társaság lejárt biztosítások után 40 millió frtot fizetett. Díjtáblázatok s felvilágosítások a magyarországi vezérügynökségnél Budapest, V., Gizella-tár 6. szám alatt nyerhetők.

Hirdetések.

28. csoport a kiállításban.

A címre tessék figyelni!

Nagyszerű butor-eladás.

A helyiség átalakítása végett a nagyszerű butor-raktár mélyen a bevásárlási ár alatt eladva lesz. Nagy raktár szabadalmazott gyermeköltöző szekrényekben fürdő-berendezéssel és mázolt előszoba-berendezésekben.

Következő sorok a t. cz. lottojátás'ó közönségnek különös figyelmébe ajánlatnak.

283 terno!! 283 terno!!

Páratlan, eddig még nem történt, nemében egyedüli eset mely a világot bámulatra kényszeríti, és egyszersmind a Budapesten kerepesi-ut 74. sz. I. em. 7. ajtó sz. alatt lakó Mihalik János matematikus ur kitünő tehetségeinek legfényesebb bizonytékául szolgál, adta elő magát. — Hallja, olvassa és csodálja mindenki azon tényleg megtörtént eseményt, hogy az utolsó bécsi huzásban 283 család nyert a Mihalik ertől kapott számokra kisebb vagy nagyobb betét szerinti összegeket. Ezen szerencsés nyerők közül sokan Bécs, Prága, Grác, Linz, Bukarest, Belgrád, sőt még New-York városában is lakván, Románia, Szerbia, és Osztrákország minden részéről érkeznek sürgönyök és köszönet levelek e felülmulhatlan szám művészhöz, — mindenfelül örömtelt szívből esedő hálanyilatkozatok és értesítések szerencsés nyerményről. — Ezen iratok mindegyike telve dicséreték és elismerésekkel, magasztalja Mihalik ur jószívűségét, nemes tulajdonságait jótékonyágát és azon nemeslelkű bánásmódot melylyel szegény embertársai iránt viseltetik. — De Mihalik ur tényleg is azon férfi, kinek egyedüli törekvése arra irányul: polgártársaink hasznára válni a szegények jólétét előmozdítani, inségüket enyhíteni; miért is sirja leg-szebb dísze egykor azon koszoru leend, melyet nemesszívű cselekvéséért kiérdemelt. Mások iránti jótettekkel. — Tisztelettel A sok nyerők egyike. Fentemlített 283 nyerőnek teljes neve és pontos czime az összes köszönet iratok ideérkezte után tétetnek közzé. — Használja fel mindenki a jó alkalmat mely boldogításához vezet, és forduljon haladéktalanul Mihalik János urhoz Budapest Kerepesi-ut 74. sz. I. em. 7. ajtó. — aki minden készséggel ad szerencseszámokat kitünő felülmulhatlan biztossággal kidolgozott szám képleteiből. — Kérdő levelekhez kéretik 3 drb 5 kros bélyeget csatolni válaszádra.

Az

EGYENLŐSÉG

részére hirdetések felvessz

SCHWARZGYULA

hirdetési irodája

IV. ker., Váci-utca 11. szám.